

Az első jogi alapvizsgálatra vagy szigorlatra készülőket figyelmébe ajánljuk a következő munka:

RÓMAI PERJOG.

Irtta
Dr. BOZÓTY ALAJOS,
a római jog ny. r. tanára Nagyvárádon
Ára füzve 2 frt.

E munkában a latin műszavak és formulák magyar fordításban is közöltek. 5320

Kapható: Budapest az Eggenberger-féle, Kolosvárt: a Demjén Imre-féle könyvkereskedésben, vidékről a megrendelések egyenesen a szerzőhöz intézendők legzélszeribben postátalvánnyal, mire a munka a t. cz. megrendelőknél bérmentve küldetik meg

Első cs. k. szabadalmazott duna-gőzhajózási társaság.

MENETTERV

a személyszállítóhajókról 1879. évi május 3-tól további intézkedésig.

POSTAHAJÓ-MENETEK.

LEFELÉ.

Bécsből Budapestre, napk. reggeli 7 órákor.
Győről Budapestre, napk. délelőtt 11 órák.
Budapestről Mohácsra, vasárnap, hétfőn, kedden, csütörtök és pénteken este 11 órákor.
Budapestről Zimonyig, vasárnap, hétfőn, kedden, csütörtök, péntek és szombaton este 11 órákor.
Budapestről Orsova-Galacra, vasárnap, kedden és pénteken este 11 órák.
Mohácsról Zimonyig, hétfőn, kedden, szerdán, péntek, szombat és vasárnap reggeli 8 ó.
Mohácsról Orsova-Galacra, hétfőn, szerdán, és szombat n reggeli 8 órák.
Eszékről Zimonyra, hétfőn, kedden, szerdán, pénteken szombaton és vasárnap reggeli 9 órák.
Eszékről Orsova-Galacra, hétfőn, szerdán és szombaton reggeli 9 órák.
Zimonyról-Orsova-Galacra, hétfőn, szerdán és szombaton este 9 óra 30 perczer.
Báziásról Orsova-Galacra kedden, csütörtök, és vasárnap éjjel 1 órák.
Orsováról Galacra, kedden, csütörtök és vasárnap délelőtt.
Gyurgevőről Galacra, szerdán, pénteken és hétfőn délbén.
Galacra érkezés, csütörtökön, szombaton és kedden délelőtt.

FÖLFELÉ.

Budapestről Bécsbe, naponk. délután 6 ó.
Győről Bécsbe, naponkint esti 7 órák.
Galacról Budapestre, hétfőn, csütörtökön, és szombaton reggeli 9 órák.
Gyurgevőről Budapestre, kedden, pénteken és vasárnap délután.
Orsováról Budapestre, csütörtök, vasárnapon és kedden reggeli 8 órák.
Báziásról Budapestre, csütörtök, vasárnapon és kedden délutáni 2 órák.
Zimonyból Budapestre, hétfőn, kedd, szerda, csütörtök, pénteken és szombaton reggeli 6 órák.
Ujvidékről Budapestre, hétfő, kedd, szerda, csütörtök, pénteken és szombaton délelőtt 11 órák.
Gombosról Budapestre, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton este 6 órák.
Eszékről Budapestre, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton délután 5 órák.
Mohácsról Budapestre, kedden, szerdán, csütörtökön, péntek, szombaton és vasárnap, reggeli 2 óra 30 perczer.
Budapestre érkezés, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnapon délután 3-5 óra között.

A Budapest-Orsova között közlekedő postahajók a budafok-tétnyi és apostagi állomásokat se lefelé se fölfelé, — az Eresi, Adony, Tass, Szalk, Harta és Ordas állomásokat pedig csak fölfelé érintik.
A Budapest-Zimony között közlekedő postahajók a Budafok, tétényi és apostagi állomásokat se le- se fölfelé nem érintik.
A postahajók a le- és fölfelmenetben a csász. kir. szab. osztrák államvasut vonataival, továbbá az alföldi és pécsi vasutal csatlakozásban állanak.
A Budapest-Bécs között közlekedő postahajók a Verőcze, Visegrád, N.-Maros, Szob, Párkány, Sütő, Orth és Fischamend állomásokat se lefelé se fölfelé, — a Hainburg, Dövény, Piszke és Nyerges-Ujfalu állomásokat pedig csak fölfelé érintik.

SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ-MENETEK.

A Dunán.

Uj-Szónyról Budapestre, naponkint reggeli 3 órák.
Dömösről Budapestre, naponkint, reggel 6 órák (april 1-től október utoljái 5 órák reggel).
Budapestről Paksra, naponkint délelőtt 11 órák.
Budapestről Mohácsra, naponkint, déli 12 órák.

Budapestről Uj-Szónyra, naponkint délután 2 órák.
Budapestről Dömösre, naponkint, délután 3 órák (april 1-jétől október utoljái délután 4 órák).
Pakáról Budapestre, naponkint délután 5 1/2 órák.
Mohácsról Budapestre, naponkint, délután 1 1/2 órák.

A Tiszán.

Szegedről Zimonyba, csütörtökön és vasárnap reggel 6 órák.
Szegedről Tételig, hétfőn és pénteken reggel 6 órák.

Zimonyból Szegedre, hétfőn és pénteken esti 9 órák.
Tételről Szegedre, szerdán és szombaton délután. Ujbecsén való éjjeljezéssel.
Uj-Becséről Szegedre, kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnapon reggeli 5 órák.

A Budapestről kedden és pénteken lefelé, és a szerdán és szombaton Zimonyból fölfelé közlekedő postahajók a szerdán és szombaton Tételről Szegedre induló tiszai hajókkal állanak közvetlen összeköttetésben.

A Szávan mindkét part érintésével.

Sziszekről Brodba naponkint reggeli 6 órák, közte kétszer Zimonyba.
Sziszekről Zimonyba, hétfőn és pénteken reggeli 6 órák.

Zimonyból Sziszekre, hétfőn és pénteken reggeli 6 órák.
Brodból Sziszekre naponkint reggeli 6 órák.

A SZERB PART HOSSZÁBAN (vegyes szolgálat).

Sabácsról Belgrádra, szerdán és vasárnapon délután.
Belgrádról Gradistóra, kedden, csütörtökön és szombaton reggel az első zimonyi helyihajó megérkezése után.
Belgrádról Milanovára szombaton reggel.

Milanovárról Belgrádra vasárnap délbén, (Gradistjén való éjjeljezéssel).
Gradistéről Belgrádra, hétfőn, szerdán és pénteken, reggel.
Belgrádról Sabácsra, szerdán és vasárnap reggel, az első zimonyi helyihajó megérkezése után. 5312

Arcz-szőr

eltávolítására, hölgyeknek legújabb poudre-készítmény, mely méregtől mentes és egészen ártalmatlan, csupán a szőrt pusztítja el, s a leggyöngédebb bőrt sem ingerli.

Két papirosforint beküldése mellett bérmentesen küldetik meg kettős levélben. 5140

Römhild (Thüringia).
Rottmanner S.,
gyógysz. és széplőszer-vegyész.

Május hó 20-án nyílik meg a kies és vadregényes, climaticus gyógyhely és vizgyógyintézet Tátra-Füred (Schmecks),

egy órányira a kassa-oderbergi vasut „Poprad-Felka” állomásától a központi Kárpátokban 3000 lábnyi magasságban a tenger színe fölött, és fenyves erdők közepén vizgyógyintézet-1, meleg ásvány- és törpefenyű-fürdőkkel, szénsavdús, vastartalmu gyógyforrással, továbbá alkalmaztatik villamosítás, savó- és tej- gyógymód, belégzés és svéd gyógytornászati.

Az orvosi teendőket **Dr. Jármy László** fűrdőorvos vezeti.

TÁTRA-FÜRED nemcsak mint kiváló gyógyhely, hanem mint kellemes nyári tartózkodási hely is a legajánlatosabb; vannak kiterjedt sétányai, számtalan kirándulási helyei, kávéháza, gyógyterme, könyvtára, stb.; tartatik érdekes kirándulások a Kárpátok vadregényes vidékeire, nagy vadászatok, pisztrángahalászatok stb., kitűnő konyhárról és jó zenekarról gondoskodva van; a lakások kényelemmel vannak berendezve; posta és távirda állomás helyben van; a közlekedés Poprádról és vissza gyorskocsik által történik.

Minden nagyobb vasuti állomáson 33 1/2 % árlengedés mellett térti menetjegyek adatnak ki. 5337
Lakások előre megrendelhetők és minden tekintetben szívesen szolgálnak felvilágosítással s küld kívánatra fűrdőleirást

a fűrdőigazgatóság.

CHIOCOCA-LIKÖR

(Liquor Chioceae fortificans), egbitrosabb, legártalmatlanabb s legjobb

SZER A JELENKORBAN

a férfi-erő

gyökerez és gyors élénkítése és erősítése: kellemes, fűszeres ízes iz tekintetben a legfinomabb s legemesebb likörökkel felülmúlja; nem csak mint gyomorerősítő, emésztést elősegítő, étvágygerjesztő ital, hanem mint kiválóan bizonyított erősítő is minden testi gyöngeségben szenvedőnek elernyelt izmok élénkítése és erősítése, valamint az idegek frissítése és fozs-erejök élénkítése céljából ajánlatos. Megjegy kellemes és látköztő hatásában. Ezeren köszönik e piratlan szemek előbbi erejük vizsztatórtól, miről számtalan elismerés előbbi sügényektől, valamint közönsé-ri iratok is, megtekintésre készen állnak, de nyilvánosságra (méltá-nyosság szempontjából) sohasem hoztatnak. Ara egy eredeti füvegnek, röpirattal együtt 3 frt. Csomagolási költség 20 kr.
Fő széküldési raktár: Chioldi D. C. gyógyszer-tára „az órányal”-hoz Bécsben, Währing, Herengasse 26. (hová minden levélből megrendelés intézendő).
Fűrő-raktár Budapest: Török József gyógyszer-tára. 5340

Bad Reichenhall

legnagyobb német égalji gyógyhely.

Sos- anyagú- és fenyőtűkivonat-fürdők, kecskesavó, tehéntej-álpeszt, návényedvök, valamennyi ásványvíz. Értés tölteben nagy légyonatu kúszók, belégzési termek, dörzsház művek, szoniorrasok, gyógy-testgyakorlat, kiterjedt park - ültetvények fűrődt setautakkal, közeli fenyvördök és árnyas sétányok minden irányban. Naponkint 2 hangverseny a gyógyhely zenekara által. Olvasó szobák. - Kimerítő tervezetek a királyi fűrdőbiztsági hivatal által.

Igervények

egész, 5342

1864-iki állam-sorsjegyekre.
Csupán 4 1/2 forint és a bélyeg.

Fönye-remény 200,000 frt Fönye-remény

Huzás június 3-án!

Csak BÉCS, Csak BÉCS,
Wollzeile 13, MERCUR Wollzeile 13
kiadó-hivatalának váltó-üzlete.
Ch. Cohn.

Au Petit St-Thomas

Hogy külföldi tisztelt megrendelőink számom kívánalmának eleget tehesünk, épen most rendeztünk egy újabb kiadást divat-albumunkból, melyet az arra igényt tartóknak rendelkezésükre bocsátunk.

Bátrak vagyunk ujolagemlékzetbe hozni, miszerint valamennyi küldeményünket, mely 20 márkát vagy o. é. 10 frtot felülhalad, vitel- és vám-dijmentesen egész Németországban és Ausztria-Magyarországban, 5 illetőleg 10 % árpótlék mellett a rendeltetési helyig szállítjuk. 5348

Au Petit St-Thomas

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre ... 12 frt félévre ... 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre ... 8 frt félévre ... 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre ... 6 frt félévre ... 3 *

21-dik szám. 1879. BUDAPEST, MÁJUS 25. XXVI. évfolyam.

SZÉKES-FEHÉRVÁRI KIÁLLITÁS.

Canzi Rezső rajzai.

ZICHY-PAVILLON.

ESZTERHÁZY-PAVILLON.

LÖVÖLDE-KERT KAPUJA.

JURY-PAVILLON (LÖVÖLDE-É PÜLET).

A székes-fehérvári kiállítás.

DEMOKRACIA szelleme mégis csak hatalmasan terjed a világon. Székes-Fehérvár, mely hatodfélszázadon keresztül királyt koronázott, most munkát koronáz, azt a munkát, melynek az emberiség jólétét, előhaladását, minden kenyelmét köszönheti s melynek jóakarattal, egy kis ügyességgel és szorgalommal nincs olyan kis ember, a ki ne lehetne részese. Az a korona, a melyet a munkának nyujtanak, milliókra és milliókra veti fénykört s nem áll utjában sem villás-, sem nemzetiségi-, sem osztálykülönbség, sem a térdéken késsel, vörössel kifestett határ.

Csodadolgokat regél a krónika ama világra szóló ünnepélyekről, melyeknek Székes-Fehérvár hajdan tanuja volt. Meseként hangzik, hogy a koronát fejére tévén, hogyan tette le ezzel alapkövét egy szép országnak az első király, azét az országát, mely meg tudott állani egy ezredévig oly viszonyosságok közepette, melyeknek fele is elég volt sokkal nagyobb és hatalmasabb nemzeteket eltörölni a föld színéről. S elmondja a krónika az „igazságos király“ nagy ünnepét e helyen, hol császárok, királyok, köztársaságok főnökei, pápa képviselői jelentek meg udvaraikkal, ragyogó kíséreteikkel.

Emlékezetes nagy napok, melyek a közép-kor homályos ködéből is átragyognak hozzánk. Hogyan fog elhomályosodni ezek mellett a kérdéses tenyer és hangyszorgalom ünnepe!...

Ily gondolatokkal szálltunk a vasutra, hogy tanui lehessünk az országos kiállítás megnyitásának a magyar királyok koronázó és temetkezési helyén.

Már messziről integettek felénk a nemzetiszín lobogók, a mint a vonat közeledett. S kiszállva a főkapunál, előnkbe tárult a nyugoszó tábor tarka képe a főbejárat diadalvas kapuja környékén, mely előtt két felől lépcsőzetes emelvények voltak fölállítva, mint valami lovagkori torna tribünjei, tele mosolygó női fejekkel.

S a tribünökről csakugyan tornaszéri látvány nyílt a porondra. Mintha régi képek daliás alakjai elevenültek volna meg s kilépve kereteikből adtak volna itt egymásnak találkozózt: fényes, ragyogó, lóra termelt, delezeg leventék álltak ott egy csoportban abban a festői szép magyar díszöltözeten, melynek hiába keressük párját a világon. Kócsag-, kercesen-, sastollas kalpagok, kucsmák, uradalmakat érő drágaköves boglárkák, panyókára vetett aranyaszománatos bársonymenték, drága gombokkal, aransnyjtással, nagy nehéz vitézkötéssel és mellesattal elül, — a panyóka alatt a sugár termethez simuló himes atlasz és selyem dalmányok, de rében átszorítva széles kardtövekkel, melyekről daliásan csügg alá a drága fogantyus, arannyal kivert ősi kard, testhez simuló színes nadrág, esküfiummal kivarrott aransarkantus kordován eszimbákba huzva, s ahhoz a ruganyos, nyulánk termet, nyalkán kipödört bajuszos magyar arcz, — oly képet nyujtottak, hogy egyáltalán nem volt nehéz visszaképzelni magát az embernek azokra az időkbe, mikor ide koronázni járt a magyar. Aztán jöttek tisztos öreg urak, bozontos szemöldökeikkel, rengő fehér szakállakkal Álmos apánkra emlékeztetők, kezökben tartva a régi jó kardot, melyhez ki tudja hány történeti emlék tapad.

Fényes urak, ország arisztokracziája, zászlósok, ősi nemzetségek ivadéka, megjelentek díszben, ünnepélyesen, meghódolni a kézműves előtt s öröklött fényükkel ragyogóbbá tenni a munka ünnepét.

Ily szép csoport fogadták a legnyszerűbb főherceget, ki büszkén nevelte magát magyaroknak, kinek ajkairól oly biztatón, olyan szívhez szólón hangzik a magyar nép nyelve, s kinek

szíve minden dobbanása oly egyvüvé hangzik a magyar nemzetével.

Hogy fogadták, miként üdvözölték, mit válaszolt reá, — azt mind elmondták mások híven, részletesen. Sok szép díkezió volt, — de a legszébb volt az a néma beszéd, melyen a munka ünnepe maga szólt és szól a nemzethez.

Még hangzik a szöveg beverő kalapács az állványokon, az új festék szagát még nem itta föl a lég s kibontatlan ládák kincset érő halmazai fekszenek a rakodó helyeken, — de a kiállítás már így is öröme dobogtatja föl az ember szívét s reményt önt lelkébe, hogy a modern munka terén is ember lesz a géton a magyar.

A gépek, melyek mindjárt a bejárat bal felén eső nagy szabad területet foglalják el, impozans képet nyujtanak csodálatos kerekekkel, vasfogakkal, küllökkel. Ott nyulik a magasba a vízemelő gép, szélmalom módjára hajtott könnyű vitorlák kerékké tetején, — mellette ott nyomják a földet száz mázsás terhükkel a gőzmozdonyok, kazánok, majd az ekék, cséplő-, gyűjtő-, vető-, arató-gépek százféle formájú csoportja következik, fölálva a mechanika mindenféle szerkezeteitől, melyek bonyolult összeállításában száz ember munkája rejlik egyesítve.

Majd a csarnokok következnek. A vasipar készülékei, a kolosszusoktól a legfinomabb tőhegyező gépig, — vaskolenczokat nyíró aczélolók, óriás fasudarakat deszkákká, vagy akár gyufaszálakká metelő fűrészek, s ki tudná azt elősorolni, mi minden, a mi az emberi munka könnyítésére, vagy kényelemre tartozik.

A kiállításban bemutatott gazdasági gépipar jellemzésére elegendő a Southleworth által konstatált amaz adat is, hogy Székes-Fehérváron 26 darabbal több van kiállítva, mint volt az 1873-ki bécsi kiállításon.

A kézműipar csarnokai is meglepők. A mesterekből a gyárosig, a nyers munka készítőjétől a műiparosig minden faja képviselve van itt a kézművességnek. S van a mi e kiállítást nagy mérvben tanulásságossá teszi. A negyvenes években Kossuth is gyűjtött egy iparmuzeumot, mely akképp volt berendezve, hogy az ember tulajdon szemével láthatta, hogyan lesz a nyersanyagból fél, majd egész készítmény, s hogyan támad az elkészített anyagból az ipartermek. Mire a kikészített nyersbőrből laktkópán lesz, az átalakulás minden stádiuma fel volt tüntetve azokkal a számszámokkal együtt, melyek által az átalakulás végbemegy. A néző akár mindjárt ott helyben megtanulhatta pl. a timár- és vargamerészt — in theoria. Ugyanily modorban állította ki Székes-Fehérvárot is több iparos a készítményeit, a mi mindenesetre érdekes a laikus előtt is, de annál hasznosabb a szakemberre.

A házi ipar is bőven van itt képviselve a székelly daróctól kezdve az árvai fadaragványokig minden részéből az országnak. Igaza volt Apponyi Albertnek, midőn fölemlíté az országgyűlésen, hogy Magyarország néprétegei oly bő s még nem eléggé ismert forrásait rejtegetik a munkaképességnek, mely fölkarolva és kifejlesztve hatalmas tényezőjévé válhatnék éppen a legszegényebb osztályok vagyoni gyarapodásának. A házi ipar is bőven van itt képviselve a székelly daróctól kezdve az árvai fadaragványokig minden részéből az országnak. Igaza volt Apponyi Albertnek, midőn fölemlíté az országgyűlésen, hogy Magyarország néprétegei oly bő s még nem eléggé ismert forrásait rejtegetik a munkaképességnek, mely fölkarolva és kifejlesztve hatalmas tényezőjévé válhatnék éppen a legszegényebb osztályok vagyoni gyarapodásának.

A rabmunkák, melyeket az állami börtönök igazgatóságai állítottak ki, szépen illusztrálják azt a jótékony átalakulást, melyen a megtévelyedett, embertársaiknak csak kárt okozni tudó emberek hasznos polgárokká válnak s a ki a börtönbe mint tolvaj vagy betörő rabló került,

hogyan jön ki onnan, mint ügyes, mesterségét jólértő kézműves, a ki a büntetése alatt meggyűjtött kis tőkéjével felszabadulása után műhelyt nyíthat, tűzhelyet alapíthat s elhet mint becsületes és hasznos ember. Némely kiállított tárgyra rá van jegyezve, hogy „készítette két évi tanulás után egy fegyvez, ki azelőtt juhászbojttár, vagy egyszerű földműves volt“ s a darab, mely kezéből kikerült, már csaknem műremeknek mondható. És a mi magokat a tárgyakat illeti, az a leginkább említésre méltó bennök, hogy aránylag bámulatos olesők. Másutt megrendelve két-háromszoros árért is alig kaphatná meg az ember hasonló minőségben.

A gazdasági és terménykiállítás magától értődik, hogy párját ritkítja. Magyarország, a par excellence földművelő ország hogyan is szerepelhetne valami középszerű kiállítással. A gazdasági tanintézetek egész muzeumokat és tanfolyamokat állítottak ki, melyekből megmérhetetlen becű ismereteket szerezhet a praktikus gazda, a mezőgazdaság minden fő- és mellékágazatában s a gazdasági ipar sokféle nemében. Maga e tárgy egész tanulmányra nyújt alkalmat, mely itt kitünő illusztrációját találja a kiállított termények száz meg százféle nemében. Szőlővesszők, némelyik még teljesen konzervált fürtökkel, hordányi karó- és cukorrépák, duzzadó buza- és árpaszemek, zacsokban és kalászokban a gyökerektől kivett zalka hegyén, a gyönyörű dohánylevelek, melyekben kivált a pénzügyminiszterium kiállítása gazdag, gyapju, vetemény, zöldség, gyümölcs, — majd mindegyik olyan, hogy más országban unikum-számba mehette.

A nagyobb birtokosok közül számosan külön pavillonokat építettek kiállításuk számára. A Zichy-pavillon már messziről magára vonja a figyelmet az elébe állított két tipikus alak által. Egy magyar béresgazda és egy oláh erdőcsész puszkával állanak a pavillon lépcsőjénél az uradalmi eselődégből, abban a jellemzetes öltözetben, mint képünk mutatja. A kiállításban mindenből van mutatvány, a mi az uradalmon megterem, — a többi közt idei óriás uborka, zöldbab, karfiol, sárgarépa stb. a minőt Olaszországból is alig hoznak hozzánk még ily időtájt. Gr. Zichy Edmunda árvegyei jószágáról is egy szép külön kiállítás van, melyen a felső-magyarországi erdők minden fája, madara, a vizek minden hala be van mutatva, ugyszintén egy egész völgyet elrekesztő vízfogó töltései, zsilipei, az árvavárjai háziipar-iskola szép fadaragványai, kerti butorai s egy taneszköz Robonyi Gézáról, az ipariskola buzgó igazgatójától, mely egy nagy földtekét ábrázol a földünkön található hegységekkel, mind fából faragva. Az Eszterházy-pavillon külön kiállítása szintén itt említendő, valamint a hordozható faház, Oetl vas pavillonja s mindenekelőtt a közmunka és közlekedési miniszterium nagy pavillonja, a benne kiállított gépekkel, vastördekekkel, gazdag speciális térkép-gyűjteménnyel és vasuti géprezleteket feltüntető fényképekkel. A fővárosi statisztikai hivatal is külön kiállítást rendezett, kitünő terveirajzaival, melyek között kiemelendő a főváros és határának óriási térképe, mely egy egész falat elborítva, két hengeren forog s egyszerre csak fele látható.

A jury-pavillon, a hol a jutalmak és kitüntetések fölött fognak határozni, a csinos lövőde kert helyiségeiben van. A nagy terem szépen van díszítve, falai honi függönyökkel bevonva, lobogókkal, a nemzet, a megye és a város színeivel és czimereivel tarkázva. Közéül láthatók a kiállításban részt vevő nagyobb városok nevei és czimerei. A teremben izléssel rendezett virág-csoportok fölkeiben láthatók a fész- és terracotta-művek, a középbejárásnál szemben József főhercegnek, a kiállítás védnökének és gróf

Zichy Jenőnek, a kiállítás elnökének mell-szobraival.

Érdekes a gyümölcsfa-kiállítás is, a hol egy-egy fa a legsajátságosabb alakokban van növesztve, sodronyhoz kötözve, karókra kifesztve. Némelyik olyan mint egy pohár, másik csigavonalat képez, ismét egy másik sok águ villát ábrázol, míg némelyik a földtől alig egy lábnyira derekszögben meghajlítva, ily alacsonyan nő tovább, míg hegyével összeér a vele szemben beültetett hasonló fa hegyével.

A műiparnak itt képviselt számos neméről nem emlékezünk meg itt bővebben. A művészeti kiállítást is csak fölemlítjük, nyilván még elég alkalmunk lesz a részletekről is szólani. Ezuttal csak általánosságban kívánjuk kifejezni, hogy Magyarországon ilyen kiállítás még nem volt s a mi a legörvendetesebb jellemvonása, az, hogy e kiállítás nem kuriózumok gyűjteménye — kuriózum alig van egynehány, — hanem hí és reális tükre az ország ipari és gazdasági állapotának, igaz fokmérője az ipar és gazdaság fejlettségének s a mi itt mint kiállítási tárgy szerepel, az többnyire olyan, a mihez hasonló nem kivételképp, hanem általában tanulnak és készítenek, s a kinek valamely tárgy megtetszik, bátran rendelhet ahhoz hasonló nagy tömegekben.

Ilyennek kell lenni a kiállításnak, ha hivatásának meg akar felelni. Minden egyéb csak önámítás és szemfényvesztés, mely nem szolgál az ország iránti bizalom megnyerésére, hanem igenis inkább megrontására. Hiszen még emlékeztünkben lehet a bécsi kiállítás alkalmából följegyzett amaz eset, midőn egy kiállító szeméncz válogatott buzát küldött föl vagy egy vékonyít s egyszer csak azt a megrendelést kapja, hogy küldjön ebből a buzából — tizezer mázsát.

Nem utolsó érdemök, a kik a székesfehérvári kiállítást oly fényes eredménnyel létesítették, hogy a rendezés körül tapintattal jártak el s nagy figyelemmel voltak a tárlat szolid jellege iránt. A kiállításban nem csupán szemképráztató tarka látványt keres, de fölérzi annak messzehatoló cseljét: az a székesfehérvári tárlaton azzal a gyakorlati hasznú tudomással lesz gazdagabb, hogy azon a földön, melyet Magyarországnak nevezünk, mit, mily minőségben s mily áron kaphat meg. S tájékozva levén a hazai források és a hazai megrendelések előnye felől, nem hazafülségből, de saját haszna tekintetéből is ithonról fogja fedezni szükségleteit s nem fordul külföldi források felé.

E célnak kíván szolgálni az a kiállítás, melynek megnyitását a magyar munka és szorgalom koronázási ünnepe gyanánt üdvözöltünk e sorok elején. Szép és üdvös cél az, hogy legelőször, megérdemelt, hogy a mit egyesek buzgalma létrehozott, tegye magáévá az egész nemzet.

Levél Koltóra.

(Teleki Sándorhoz.)

Két nemzet hőse! hosszan olvasok Arczod s kezud vonásiban, melyek Emlékezet s barátság lángjait Vetik felém világító toronyként. Mért küldöd képed, hogyha irsz nekem? S ha képed itt van, mért rám vesztegetned Irásodat? Kép, irás, ez vagy az, Külön s magában is teljes híven Mutatja lényed egész aranyát, Mely tiszta, tűzpróbas, s vidám zenéjü... Arczod mosolyg s mosolygának betűid. Pedig szegény betük, oly feketék S oly görbe lábú és hajlott gerincezi Kis szörnyek ők!... Mint piszok ördögök, Vagy mint a Dante kárhozottjai, Úszálnak ott alant, olvadt szurok-tó, A tintatartó hullámaiban.

S oly boldogok az istenadta férgék, Ha közzéjök vág a kettős hegyü Aczélzigony és kihalászva őket, A Tartarusból napvilágra hozza! Ugy száritkozna a fehér lapon! S a megváltás felett hálalkodóan Egy zenekarba állnak össze sokszor, S oly mennyei halleluják dalolnak, S oly anadlító zengenek nekünk, Mint a szeráfok és a cherubok!...

Ez ének hangzik vidám soraidból, De hajh, mosolyt már ajkam anyiszor Hazudt, mig lekem keserü vala, Hogy vidámságban többé nem hiszek; Talán a kedv azért is oly piros, Mert benne a fájó szív vértök el. S ha nézem homlokod, mely oly derült, mint Az istenektől lakozott Olymp. — Bár az idő kezében egy mező csak Fejünk is: bú, öröm egyként tarolja, — Rá képzelem azon villámokat, Miket e hegyről a gonosz világra A leghatalmas isten dörgötett!...

Két nemzet hőse! homlokodbul is Halálhozó villámokat lövelt ki A leghatalmas isten: a haza! Midőn a nemzet szolgáson helyett Dícsőn rohant a bizonyos halálba: Ott küzdél a kétségbeesett szabadság Élet-halál tusáin mint oroszlan. Ah! elbukott e hon földén az eszmény, De lánczaít az eltiport magyarnak Hírnév borostánya futotta be! S te a szabadságot, mely a magyar Hazából véresen kiűzeték, Honvéd kardoddal segített kivívni Itáliának légiói közt. Uj Sándor voltál, a ki szük honából Nagy országokra száll a tengeren, Nem hódítól, de szabadítól. S kit hantolatlan sírba ástának Bérencz hóhérait Világoson: Te láttad, mint támad föl Voltornón a Nemzetzsabadság!...

Most mint elviharzott

Csaták után a zászlót félre rakják: Kies völgyed rejt téged. Látköröd: Szelid Órhegytől szirtes Guttnig A bérecek égre tornyosult hada. Parittyál sziklát, ölgy és fenyőszál Lándzsát emelnek őg feyverzetül, És hadi rendbe akként sorakoznak, Mint a haza féltett határait Védmező bozontos óriások. Ők esattognak csak rémes villanattal, S birkóznak olykor éjszak viharával: A honfiak közt nincsenek ma hősök! Áll a haza, de hazaszeretet Nem él fölötte! Tömjén füstölög A jölet bálványképei előtt, Szentély épül önérdek ördögének, És a hazáért áldozatra hívó Harang elhangzik Saturnaliák Gunykaczejában... Ah, minden leányért Van ki buzogion ifju lángolással, Van a ki föllendül szerelméért, Csak a leghívőbb és legédesebb Szívét: — hazám, csak téged nem szeretnek! Ifjak között nincs egy hí lovagod, Kinek szívét bájad megszásszorozná, Hogy felfoghassa fenéges valódat; Nincs, a kinek te ihleds ajkait, Hogy ékesszólás mézét eseregdeve Ugy valja meg hozzád való szerelmét, Hogy egy világ esodálja, mily dícső vagy: Ki színeddel ékesítve vállát, Venné föl a keztvű bajnokodul, És küzdve érted vagy elve érted, Nyerné a legmagaszosabb nevet, Mely embert istenit s a sirkersztről Az égre fénylik: honfi s vértanu!...

Öreg hős! más volt a ti ifuságtok! A nagy folyók, kik elbirnak hajókat,

S terhelt gályával játsza hómolyognek: Nem elpuhultság févenyén fakadtak, Hanem kő-ágyban, széttörve gyakran, S mindannyszor dacolva s növekedve! A szenvedélyek szomju sivatagja Fölissza ifju forrás vizeit, És párnával fojt meg a tunyaság, Ah! már a leghőbb honfi lelki költő, Ki itt végzetben nyugvók boldogan, Mig nyugtát el nem fizte honszerelme, — Bégen kivírta halhatatlanságát Azon korában, melyben ifjaink ma Még arra sem eszmélnek, hogy ki volt ő?!

Minden nemzet szeret hazát, de úgy Hazát egy sem szeret, mint a magyar. Thermopylé sziklá! bérezeink Százszor bevéve egyszerű igetek: „Mi elveszünk, — betöltöttet a törvény.“ És több dícsőnket feledi e kor, mint Mennyit más népek Pantheonja őriz.

Kialszanak vulkánok és napok, De nem e földön a honszerelem. Keresni fogja e boldogtalan kor Sülyedségből a menekülést, És esdekél új isteneit, Kiket bálványul állított; de egy sem Segíthet rajta, mert bálvány csupán, Éltet vevő, de élet nem adó. És ekkor vérben fog forogni a föld, S a mentő szózat ekkor születik: „Rontsuk le a hamis bálványokat, Állítsunk oltárt, mint hajdan Athén, A nekünk ismeretlen istenségek, A ki csupán előttünk ismeretlen, Atyánk őt szívőkben hordozák, S honszerelmek hívták áhitattal... Engesztelésül máglya füstölőgön, Hajláljuk fel rá ellenségeit, És hozzá hítlén indulatjainkat, Aztán mindenki, mi legkedvesebbbe, Áldozza meg örök oltártüzében, Hogy el ne hagyjon a honszeretet!...”

Épüljön az ősten temploma, Lásd őt honában még egyszer, öreg hős, Lobogion e hon az ő szent tüzében! Az oltáron, melynek te papja voltál, Örömmel volnék első áldozat.

Bartók Lajos.

Az Eötvös-szobor.

1871. febr. 2-án hunyta le szemét az örök álomra b. Eötvös József. Nagy halottja emlékezetét a tud. akadémia a gyásznap első évfordulóján, 1872. február 2-án ünnepélyes közgyűléssel ültette. A megdöböntő csapás fájdalom, a nagy veszteség érzete ez év alatt mit sem veszített eleveiségéből, sőt az ür, mely Eötvös kidőlte által közéletünk s tudományosságunk soraiban támadt, még érezhetőbbé vált a hiány érzete által. Emlékét állandóbb jellel, érekszoborral, örökíteni meg, már akkor el volt határozva. Még a hónap, melynek második napján Eötvös elhunyt, nem mult el egészen, 1871. február 28-án, Pestváros közgyűlésében egyhangú lelkesedéssel határozta el, hogy a nagy gondolkodó, az államférfi, bölcsész és költő emléket megörökítő szoborra maga részéről 5000 forintot szavaz meg s fölkéri egyzersmind az akadémiát, melynek a dícsőült elnöke s egyik legfőbb dísze vala, hogy a szoborügyet kezébe vegye s tegye meg annak létesítésére a szükséges lépéseket.

Az akadémia márczius 27-én tartott összes ülésén a hivatás köteleességérzetel fogadta a lehvást s állandó bizottságot alakított a szoborügy vezetésére. Megindította a gyűjtéseket s felszólította a

EÖTVÖS SZOBRA.

HUSZÁR ADOLFTÓL.
Fára rajzolta Boross Gyula.

nemzetet, hogy dicsőült fia emléksobrára adakozzék. A felhívás nem is maradt pusztában kiáltó szó. Gazdag és szegény, főur s a nép fia, a tróntól le a kunyhóig, sietett adományával mindenki a nagy halott emlékének érzében is megörökítéséhez járulni.

Maga a felséges királyné, ki a magyar nemzettel mindig együtt érez s hol nemzeti czélokért nemesen és gyöngéden áldozni kell, soha sem marad hátra: az első egyike volt itt is s ezer forintot küldött a bizottságnak. B. Sina Simon, a dúsgazdag főúr, az akadémiának is legnagyobb összeggel jegyzett alapítója, 3000 forinttal járult a szobor költségeihez, nem feledve, hogy az egykori Eötvös-birtok,

A legjobb mintára kitűzött jutalom 4000 frank volt. A pályaművek megírására a szobor-bizottság Henszlmant és Ipolyit, a képzőművészeti tanács Pulszkyt, a közmunkatanács báró Liptay Bélát, a főváros hatósága Yblt, a képzőművészeti társulat Ráth Györgyöt és Keleti Gusztávot küldte ki. A bíráló bizottság ez összehalkotásában teljes kezesség fektet az ítélet és ízlés helyességére s megbízható voltára nézve.

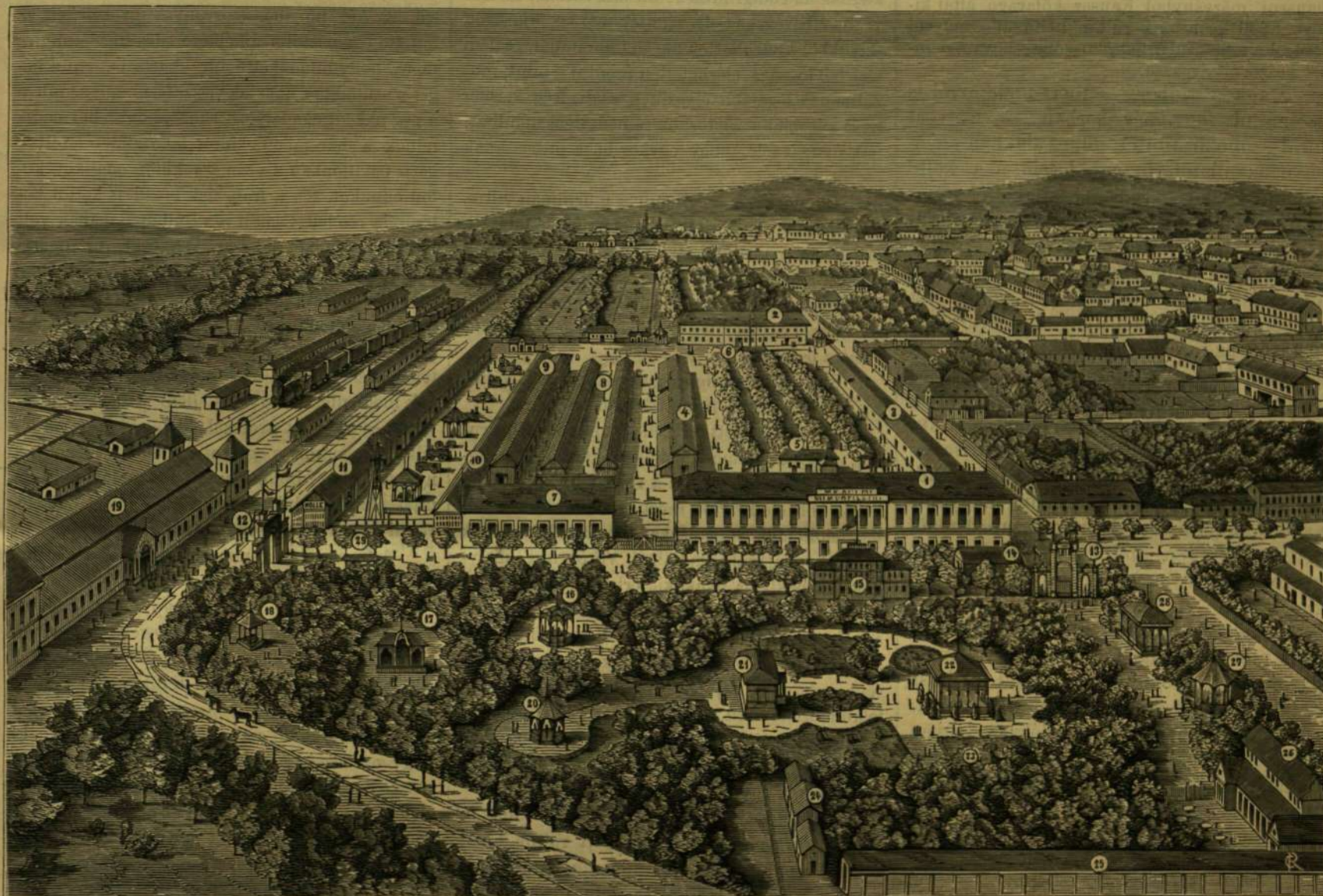
Összesen öt pályamű érkezett be. S a bíráló bizottság 1874. május 15-én tartott ülésében egyhangulag a „Mindent a hazáért” jellegű mintának ítélte a jutalmat, — nem mint abszolút becsünek s a kivételre elfogadhatónak, hanem mint társai közt legjobbnak; mint olyannak, mely — a még gyakorlatlan művészi kéz s teljesen ki nem fejtett és meg nem állapodott tehetség természetes gyarlóságai mellett, az eszme és a törekvés élénk jeleit mutatta s reményt adott, hogy némi változtatások mellett nem

mintájának átdolgozására a tett kifogásokhoz s nyilvánított követelményekhez képest. És kimondatott, hogy ezuttal az új minta megírásában való részvételre egy külföldi művész is meg fog hivatni.

Alig telt néhány hó, már azon év augusztus végén jelentette Huszár, hogy az új minta kész s azt bírálatra bocsátja.

Schilling, drezdai szobrász, nem fogadván el a meghívást, Zumbusch hivatott meg Bécsből. S lejövén, oly kedvező véleményt adott a mintáról s a bíráló bizottság tagjai is annyira meg voltak azzal elégedve, hogy Huszár a nagy minta elkészítésével is megbízott s vele a szerződés 10.000 forintban s — az esetre, ha a szobor teljes elkészülte után is megnyeri a bizottság tetszését, még 3000 forint külön tiszteletdíj biztosítása mellett, vele meg is kötött.

A siker még nagyobb buzgalomra ösztönözte a fiatal művészt, ki most már a dicsőség

1. Főépület. 2. Butorok, kárpitos munkák. 3. Szövő, ruházati ipar és gyűjteményes kiállítás. 4. Borkiállítás; mezőgazdaság, bányászat csarnoka. 5. Kiállítási iroda. 6. Fém-ipar. 7. Vas-ipar. 8. 9. Állatkiállítás. 10. 11. Gazdasági gépek. 12. Diadalkapu. 13. Lovölde-kert kapuja. 14. Hordozható gazdasági ház. 15. Közlekedési minisztérium pavillona. 16. Heinzelmann vas-pavillona. 17. Szegedi faház. 18. Vasház. 19. Vasuti indóház. 20. Királyi sátor. 21. Eszterházy-pavillon. 22. Zichy-pavillon. 23. Emléktárgyak pavillona. 24. Venéglő. 25. Dréher sörcsarnoka. 26. Jury-pavillon. 27. Kávéház. 28. Oeti vas-pavillona. 29. Deutch József gazdasági faeszközök és szerszámok kiállítása.

A SZÉKES-FEHÉRVÁRI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS HELYSÉGEI.

Canzi Rezső rajza.

Ercsi, hol Eötvös porai nyugszanak — most az ő uradalma. A nemes példát nagy és kis összegekkel százak és ezerek követték. S egy év alatt már 46,000 forint gyűlvén be, a szobor-bizottság kihirdette a pályázatot.

E pályázat története egyik legérdekesebb fejezete a magyar művészet — s jelesen a magyar szobrászat történetének. Nem lesz azért érdektelen azt röviden elmondani.

Hogy a pályázathoz a magyar művészek részvétele biztosítva legyen, a bizottság Izó Miklós és Engel József szobrászainkat, minden esetre külön tiszteletdíj biztosítása mellett, felhívta a pályázathoz való részvételre. Ifj. b. Vay Miklós is, ki többi közt a sz.-fehérvári Vörösmarty-szobrot készítette, szintén fölszólítottott.

csak kivihető lesz, de valódi művészi becsü alkotással is idomulhat.

E mintát egy fiatal magyar szobrász készítette, ki önálló alkotással még akkor nem lépett föl, de azóta, nemcsak az Eötvös-szobor kivitelével, de nagyobb szerű alkotással — a Deák-szobor mintájával is — igazolta, sőt tulszárnyalta a hozzá kötött várakozásokat: Huszár Adolf.

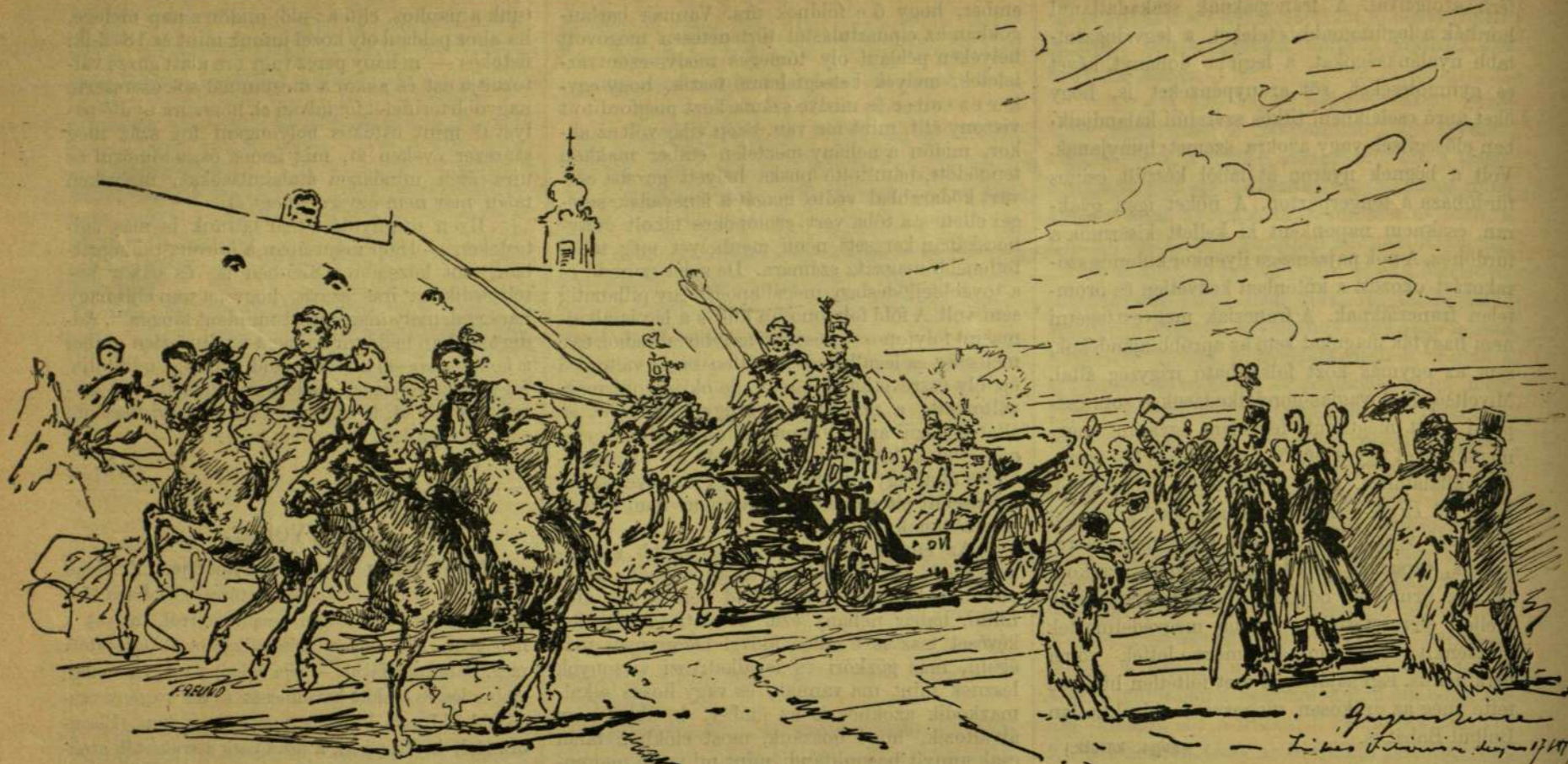
A bíráló bizottság megjutalmazván a legjobbnak talált művet, de nem fogadván el azt a kivitelre, eleinte új pályázattal akart a hírneves művészekhez fordulni, vagy éppen egyenes megbízás útján hozni létre a szobrot. Ez első gondolatot egy második, szerencsésebb, szoritotta hátterbe. Elhatározottat, kísérletet tenni arra, ha Huszár mintájának átalakításával, vagy éppen újra teremtésével, mégis a hazai művészetnek lehetne adni a földadat megoldásának koszoruját: a magyar államférfit, szónokot és költőt érzében örökíteni meg. S felhívás intéztetett Huszárhoz,

utját megnyitva látta maga előtt. S a bizottság tanácsának és ösztönzésének engedve, mielőtt a nagy minta kiviteléhez kezdene, tapasztalatai és ízlése öregítése végett nagyobb utra indult Olaszországba. F-jlődésében korszakossá lett ez utazás, hol az ókor és renaissance példányain művelve ízlését s lelkesülve, a benne lakó genius igaz irányát megtalálta a művészet eszménye felé. Utjából visszatérve, nagy mintája készítéséhez fogott s azt 1876. október végén bejelentette a bemutatásra.

„Sokat vártam, — mondá az újonnan meghívott derék Zumbusch — de az eredmény felülmúlja várakozásomat”. A szobrot, ez utolsó alakjában, a folytonos és öntudatos javítások után, kiválóan sikerültnek, monumentális jellegűnek s föllállításra különösen alkalmasnak ítélte.

A bizottság által is teljesen helybenhagyott mintáról Huszár már 1877. márcziusára elkészült

JÓZSEF FŐHERCZEG MEGÉRKEZÉSE SZÉKESFEHÉRVÁRRA. — GREGUSS IMRE RAJZA.

Szabadkőművesek statisztikája. A múlt év végével következő számban léteztek a szabadkőműves-páholyok a föld kerekén. Volt Németországban 342, Svájcban 33, Magyarországon 44, Romániában 11, Szerbiában 1, Irországban 330, Gibraltárban 5, Máltában 4, Svédországban és Norvégiában 18, Franciaországban 287, Spanyolországban 300, Portugáliában 22, Olaszországban 110, Görögországban 11, Törökországban 26, Egyiptomban 28, Afrikában

35, a Fokföldön 61, Adenben 1, Indiában 118, az indiai szigeteken 16, Khinában 13, Japánban 5, Ausztráliában 226, az ausztráliai szigeteken 4, Új-Seelandban 84, az Egyesült-Államokban 9894, Kanadában 525, Kuba szigetén 30, Haiti szigetén 32, Mexikóban 13, Braziliában 256, a délamerikai államokban 179, összesen körülbelül 15000 páholy. A szabadkőműveseknek száma 1878. december 31-én öt milliónál többre ugrott.

Uj kabel. Nemsokára kész lesz azon távirdavonal, mely a Fok-földet Angliával összeköti. A „Kangaroo“ gőzhajó, melyen 364 mérföld hosszú kabel volt, nemrég hagyta el az angol partokat s május 16-án már a „Seine“ gőz-kabelhajó indult el a Themseről a kabel második részével, mely 1400 mérföld hosszú.

SZOLGA JÁNOS KIS-HÖRCSÖKI URADALMI BÉRES.

CIBLI ONUCZ ERDŐCSÖZ BIHAR-MEGYE REMECZ KÖZSÉGÉBŐL.

A ZICHY-PAVILLON ÖREI.

Greguss Imre rajza.

A kelet-ruméliai nemzetközi bizottság.

Mikor a berlini szerződés az európai török birodalom sorsa fölött határozott, az elvi megállapodások után, némely ügyek elintézésére bizottságok alakítását látta szükségesnek. A se hus, se hal-természetű Kelet-Ruméliát olyan valaminek teremtette a berlini kongresszus, melynek életképességében senki sem bízott, s azt még ma is csak nagyon problematikus valaminek kell tartanunk. Hogy ebből a Kelet-Ruméliából mégis némileg kvalifikálható valamit alkossanak, jónak látta a kongresszus egy nemzetközi bizottságot kiküldeni, mely formába üsse a nagyon is határozatlan alkotmányt.

A berlini szerződést aláíró hatalmak a portával egyetemben alkották meg a kelet-ruméliai nemzetközi bizottságot, melynek tagjait együttesen mutatjuk be olvasóinknak. Monarchiánk részéről a lehető legszerencsésebbnek mondható a választás, mely Kállay Benire esett. Kállay képessége, diplomáciai tapintata, a Balkán félsziget népeinek és azok nyelvének alapos ismerete

mát is bírván, el volt látva mindazon kellekekkel, melyek ily fontos küldetéshez megkívánatnak.

Németország képviselője, Braunschweig alkonzul jelentéktelen egyéniség. Annál érdekesebb személy Sir Drummond Wolff Henrik, Anglia egyik képviselője. Ő Wolffnak, egy beyreuthi rabbi-jelöltnek, majd katolikusk, később vakbuzgó anglikánus misszionáriusnak és Lady Walepolenek fia. A diplomáciai pályára lépven, Málta és a Joni szigetek kormányzója lett, miattal oly népszerűségre tett szert a görögök előtt, hogy a jóniai szigeti görögök inkább szerették volna őt királynak, mint hogy a görög királysághoz csatoltassanak. Disraelinek kedvelt embere, művelt és a keleti ügyekben nagy jártassággal bíró egyén. Anglia második képviselője Donoughmore gróf, a lordok házának tagja, még eddig nem játszott kiválóbb szerepet.

Érdekese egyéniség Törökország egyik képviselője Abro Efendi, születésére nézve egy örmény bankár fia. 1855-ben Rifaat pasának magán titkára volt egészen 1858-ig, mikor Vambéry Armin váltotta őt fel ezen állásában; ekkor állást nyert a Bab Aliban (a magas portán).

kari őrnagy a képviselők. Czereteleff georgina eredetű, fényes család ivadéka. Pétervárott neveltetett a hadapródi iskolában; innen kikerülve a keleti ügyosztályban titkár lett, majd Konstantinápolyban nyert állást a követségben. Ott élénk mozgalmat keltett a török kormány ellen és az angol sajtóban is ilyen irányú hangulatot ébresztett; sőt a batakai mészárlásban is jelentékeny része volt az ő igazgatásának.

A képviselőkön kívül láthatók képünkön a bizottság titkárai, és pedig Rozet francia, Izvolszki orosz és Szelim Efendi török részről.

Az itt ismertetett kelet-ruméliai bizottság első üléseit Kandidsában, a Boszporusz ázsiai partján, Szafvet pasa külügyminiszter gyönyörű jaliájában (kéjlek) kezdette, majd Filippopolban folytatta. A bizottság elnöke előbb Aszim pasa volt, majd (Filippopolban) két-hetenként sorban viselték az elnökséget a hatalmak képviselői betűrendben. A bizottság ápril havában, felévi tanácskozás után, befejezte és megszavazta a kormány szervezettel s Konstantinápolyba tért vissza, hol még néhány függőben hagyott kérdés fölött fog tanácskozni. A török szultán, mint a

Contouly. Kállay Béni. Sir Henry Drummond. Báró Ring. Aszim pasa. Braunschweig. Abro Efendi. Lord Donoughmore. Szelim Efendi. Izvolszky Rozet. Vernoni. Sepeleff, Czereteleff herceg.

A KELET-RUMÉLIAI NEMZETKÖZI BIZOTTSÁG TAGJAI.

által a nemzetközi bizottság tagjai között is a legkiválóbb helyet foglalja el. 1865-ben kezdett törökül tanulni Vambéry Arminótól s néhány hónapon át igen szép eredményt ért el; akkor már folyékonyan olvasta és beszélt az orosz nyelvet és a szerb nyelvet is rövid időn elsajátította, s Szerbia történetét is megírta, melynek első kötete az akadémia könyvkiadó társaságának kiadásában jelent meg s írójának széles körökben szerzett elismerést. Mint konzul 8 évig képviselte monarchiánkat Belgrádban a szerb kormányfőnél. Ott és utazásai által közvetlen tapasztalásból is tanulta ismerni a Balkán félsziget népeit. Fontos politikai misszióval járt Boszniában az okkupációt megelőzőleg, majd ugyancsak az okkupáció ügyében járt Konstantinápolyban is. Az utóbbi években országgyűlési képviselő volt, de a mellett politikai tanulmányokon kívül komolyan és buzgó odaadással tanulta az új-görög nyelvet is, melynek most teljes birtokában van. Új-görög nyelvből fordította a „Galathea“ című jeles színművet, mely folyvást tetszés mellett adatik a nemzeti színpadon. Tanulmányai folytán mély belátással bír a Balkán félsziget minden népeinek viszonyaiba s Andrassy grófnak bizal-

Fuad pasa kedvelt embere lévén, gyorsan emelkedett, 1863-ban Angliában járt kölesön-kötés ügyében, melynél rövid időn annyira meggazdagodott, hogy hivatalát elveszté s 1874-ig állás nélkül volt. Midhat nagyvezérsege alatt újra hivatalt nyert s azóta a külügyminiszteriumban mint a pörös ügyek igazgatója működött. Abro Efendi nyugati műveltséggel bíró török tudós; írta a „Ilmi tedbirzi menzik“ című művet, s törökre fordította Segur maximáit és Voltaire „XII. Károly“-át. Aszim pasa Törökország második képviselője már eltes ur, többnyire Bolgárországban hivatalnokoskodott. 1869-ben Filippopol kormányzója volt, mely időben e sorok írója gyakran érintkezett e tudós és derék jellemű török hivatalnokkal.

Franciaország képviselője de Ring báró Bécsben követségi első titkár volt, hol fényes és pazar életet élt; akkor az a gyanu forgott fönn ellene, hogy az oroszok kezére dolgozott s e miatt állásából elmozdított. Franciaország második képviselője Contouly-Dorset konzul, nem bír jelentőséggel; ugyszintén Vernoni lovag, a konstantinápolyi olasz követség első tolmácsa. Orosz részről Czereteleff herceg és Sepeleff vezér-

legujabb távsürgönyök tudatják, már el is fogadta a kormány szervezetet, s Aleko pasa, a volt bécsi török követ, mint Kelet-Rumelia kormányzója e hó 24-én foglalja el állását Filippopolban. E. B.

Az állomás-főnök.

— Vasuti rajz. —

Ki ne ismerné a természetből a villámgyújtót, melybe a villámszikrákat mint valami dobozba összerakják, hogy onnan aztán az egész villamos tömeg egyszerre kiugrasztható és az eredmény nagyobb hatásu legyen. Ilyen gyújtó az állomás-főnöki hivatal, már akár fölfelé, akár lefelé kelljen az összegyűjtött villamoságnak működni.

Minden állomáson van egy főnök, a ki az ott előforduló ügykezelésért felelős; ez pedig nagy szó, kivált oly állomásokon, hol százan-kint vannak alája rendelve. Száz fejnek igen nehéz parancsolni még a katonaságnál is, hol oly nagy a szubordináció. Hát még oly egyéneknek, kik tanult és átlag művelt emberek, a

Kész női öltözetek és kelmék
legújabb divat szerint, jutányos áron
Keller és Zsitvay
5340 divatárú raktárunkban.
Budapesten Szerviták épületében.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:
KÁRPÁTHY ZOLTAN.
REGÉNY.
Irta
JÓKAI MORJ
Nagyodik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

Csak igazi Hoff-féle maláta-készítmények kórendők
HOFF JÁNOS, a valódi feltalálótól.
Mell-
és
gyomor-betegeknek
űdítő szerül!

Hoff János cs. k. udv. maláta-készítmény-gyárának Bécs Graben, Bräunerstrasse 8. Maros-Vásárhely, 1877. márczius 26. Tisztelt uram!

Miután az ön gyógyhatásos és jeles Hoff-féle maláta-kivonat - gyógykészítményeit már több éve saját magamon sikerrel alkalmaztam, és most ezen készítményeket egy más szenvedőn akarom megkísérteni, kérek mielőbb 6 palack maláta-kivonatu egészségügyi söröt, 1/2 kilo maláta-csokoládét 1, 1 zacskó maláta-csokoládét és 1 üveges csirizett maláta-kivonatu, valamennyit póstautánvét mellett számomra küldeni.

Czímem: Schwartz Rainer cs. k. kapitány a Lajos bajor herceg nevét viselő gyalogezred 62. sz. tartaléparancsnokságánál Maros - Vásárhelyen.

Máj és altesti betegségem ellen az Ön maláta-egészségi csokoládéja a maláta-kivonat-egészségi sörrel együtt a legjobb szolgálatokat tevé, nem kevésbé maláta-mellczukorkái is közbövelem ellen jó hatással voltak.

Kleist-Hermsdorf Agnes, bányó.

Hoff János fióküzlete:
Magyarország részére
Budapest szibárus-utca 7. a m. k. f. postával szemben.

gleichenbergi ásványvizek
friss töltésben kaphatók
ÉDESKUTY L.
magyar kir. udvari ásványvíz-szállító főraktárában.
Gleichenbergben (vasúti állomás Feldbach) az idény kezdete május 1-seje.
Lakásra megrendeléseket a fürdő-igazgatóság ingyen eszközözi. 5276

EPILEPSIE

(nehézködő) levél utján gyógyítatik dr. **Killisch** különleges orvos által Drezdában. (Neustadt).
Legnagyobb tapasztalat, ml-tán eddig több mint 10000 eset lett gyógykezelve. 5.07

Temesváry Mór cipőgyára
BUDAPESTEN,
király-utca 1. s. 7. Országház háza.

Hölgyeknek:
Sétaczipő (divatos félczipő) legfinomabb anyagból készült, frt 2.20
Regatta-czipő hevederrel, legfinomabb anyagból, frt 2.80
Eberlasting csig-topán, 20 cmtr. magas, legfinomabb talpa frt 3.20
Bőr csig-topán, 20 cmtr. magas, erős dupla talppal frt 3.20

Uraknak:
Hári cipő bőrből frt 1.10
Félczipő a nyári ivadra, legjobb sörpőből készült talppal frt 1.50
Czúgos topánok ebgrin- vagy zergéből, legjobb talpa frt 3.80
Borjúbőr topán (vilk-sos) erős dupla talppal, első minőségű frt 4.-
Kaldés-topán (kesztyűbőr) képműből legjobb minőségű frt 4.50
Chagrin v. vikases b. restmák magassal és dupla talppal frt 8.50
Megrendelések után-és vagy az összeg beutalása mellett a legjobban teljesítenek. 388
Kimerítő árjegyzék ingyen.

Nyújtunk kezét a szerencsének!
400,000 márka

Főnyereményt nyújt kedvező esetben a legújabb nagy pénzorszájként, mely a magas kormánytól engedélyezve és biztosítva van. Az új tervezet előnyös berendezése olyaszerű, hogy kevés hó lefolyása alatt 7 kiadás által 44,000 nyeremény jó biztos eldöntésre, melyek között főnyeremények esetleg 400,000 márkával vannak, különlegesen azonban

1 nyeremény a m. 250,000	1 nyerem. a m. 12,000
1 " " " 150,000	24 " " " 10,000
1 " " " 100,000	5 " " " 8000
1 " " " 60,000	54 " " " 5000
1 " " " 50,000	71 " " " 3000
2 " " " 40,000	217 " " " 2000
2 " " " 30,000	531 " " " 1000
5 " " " 25,000	673 " " " 500
2 " " " 20,000	950 " " " 300
12 " " " 15,000	24,750 " " " 138
	stb. stb.

Ezen, az állam által biztosított nagy pénzorszájként első legközelebbi nyereményhúzás hivatalból van megállapítva, és márf. évi június 11- és 12-én fog végbemeni s arra

1 egész eredeti sorsjegy csak márka 6 vagy frt 3 1/2 o. b. j. 1 fél " " " " 3 " " " 1 1/2 " " " " 1 negyed " " " " 1 1/4 " " " " 90 kr.

Minden megbízás azonnal az összeg beutalása, postautalvány vagy utánvét mellett a legnagyobb gondtal teljesítetik, mindenki saját kezébe kapván tőlünk az állam címerével ellátott eredeti sorsjegyet.

A megrendelőknek a megkívántató hivatalos tervezetek ingyen mellékeltenek, valamint minden húzás után megküldjük felszólítás nélkül érdekelteinknek a hivatalos lajstromot is. A nyeremények kifizetése mindig pontosan állami kezesség mellett történik, s vagy közvetlen küldetik meg, vagy az érdekeltek kívánása szerint Ausztria nagyobb helyein léteső összeköttetések által teljesítetik.

Czytjódónak mindig kezeltetett a szerencse által s ugyanott a sok jelentékeny nyeremény között a legelső főnyeremények is lettek gyakran megnyerve, melyek az illetőknek közvetlenül ki is fizetettek.

Előre láthatólag az ilyen legszilárdabb alapon nyugvó vállalat egész bizon mindenféle igen élénk részvételre számíthat a miért is kérünk minden megbízást már a közel húzás miatt is minél előbb egyenesen a következő helyre intézni:

Kaufmann & Simon
Bank-und Wechsel-Geschäft in Hamburg. 5284
Vétele és eladása mindennemű államkötvények, vasúti részvények és kölcsönsorsjegyeknek

U. i. Ezennel köszönetet mondunk az eddig tanúsított bizalomért, s midőn az új sorsolás alkalmával mindenkit részvételre felhívunk, továbbra is azon fogunk iparkodni, hogy pontos és szilárd kiszolgálás által nagyra becsült érdekelteinknek teljes megelégedését kinyerhessük.
A. F.

svábogár (Heimchen) irtó por.

1 csomag ára 50 kr. 6 csomag 2 frt 55 kr. o. e.
Teljesen méregmentes, biztos és gyökéres hatású

patkány- és egér-irtó szer.
Egy bádog-doboz ára 1 frt 6 doboz 5 frt o. e. Valódi perzsisai, minden

rovart irtó por.
Követlen szárlimányú, vegyileg tiszta növénykészítmény, csupán valógatott, jóállás mellet biztosan ható alkatrészekből összekészítve, teljesen méregmentes, mint a poloskák, holtak, mely, házi töcsök, svábogár, hangyák stb.-ket felülmúlhatatlan irtó szer gyantát elismertve, dobozokban, minden doboz egy szórószállelkel ellátva. 1 frt és 55 kr. javál.

Specialitások, kitűnően biztos és gyökéresen ható

szvábogár (Heimchen) irtó por.
1 csomag ára 50 kr. 6 csomag 2 frt 55 kr. o. e.
Teljesen méregmentes, biztos és gyökéres hatású

rosz-bogárt (csótány-bogár) irtó por, dobozokban (külön szóró készülékkel ellátva), ára 1 doboznak 1 frt és kisebb 55 kr. o. e.

poloska-irtó szer,
butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr. 6 üveg 2 frt 55 kr. 1 kis üveg 30 kr. 6 üveg 1 frt 53 kr. o. e.

Földimulhatlan hatású poloska-irtó szesz

falazat számára Festendő, megszelendő vagy falak meárolásánál a festékbe, mérsbe vagy vakolatba keverésre alkalmas.

Egy pintes üveg ára 1 frt, 6 pintes üveg 5 frt. 1 pintes üveg légségese egy közepnyagú szobára.

Elpusztíthatlan méregmentes, melyek segítségével a rovar, moly- vagy

rosz-bogár-por egyformán szét szórható, és a legkisebb hásszékbe behelyezhető. Egy darab ára 50 kr. o. e.

Számos megrendelést vár:
REISS B., 5003 magy. kir. szabad. vegyszeres gyára Budapest, király-utca 47. l. em. Flókraktár: 5273

Thauer József urnál Pesten, három korona-utca 9.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre - 12 frt fél évre - 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG:** egész évre - 8 frt fél évre - 4 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK:** egész évre - 6 frt fél évre - 3 *

NÁVAY TAMÁS.

(1815-1879.)

ÉPÜLETEKET s diszcarnokaikat és kupoláikat nemcsak a fősziopok tartják fenn, hanem a közfalak ereje, sőt minden egyes téglá is, mely a bolthajtásban összetalál s kölcsönösen támogatja egymást és erősíti az egészet. Így az állatok fentartói sem csak a nagy és kiváló oszlopemberek, hanem azon általános összehatás és kötelességérzet, melytől emelve, mindenki megállja a maga helyét s legyen a szerep, mely neki jutott s a teher, mely rá nehezedik nagy vagy kicsiny, annak állásához képest kellőképp megfelel. Széchenyiye, Kossuthja, Deákja, csak egy van egy korszaknak; de a vezéregyéniségek mellett sokakra oszlik meg a teher, s kell hogy helyét mindenki megállja. Hazánk ily, kisebb szerepre hivatott, de a magok állásában jó szolgálatra képes egyénekben, alvezérek-, tiszték- és altisztékben, mindig gazdag volt és soha sem látott hiányt oly férfiakban, a kik a főintézők eszméinek megvalósítására s a jelszók fogatosítására elég jóakarattal és tehetséggel bírtak, a nekik jutott szerényebb körben is maradandó érdemet tudtak szerezni magoknak.

Méltó helyet foglalt el e derék és hazafias munkások sorában Návay Tamás is, ki a közélet terén mindig a jobb sorokban küzdve, kötelességét mindig hiven teljesítve, bár vezérszerepre nem hivatott, a közbecsülést kivívta s meg is érdemelte, és midőn váratlanul elhunyt, a jók becsülésétől és sajnálatától kísérve szállott sírjába alá.

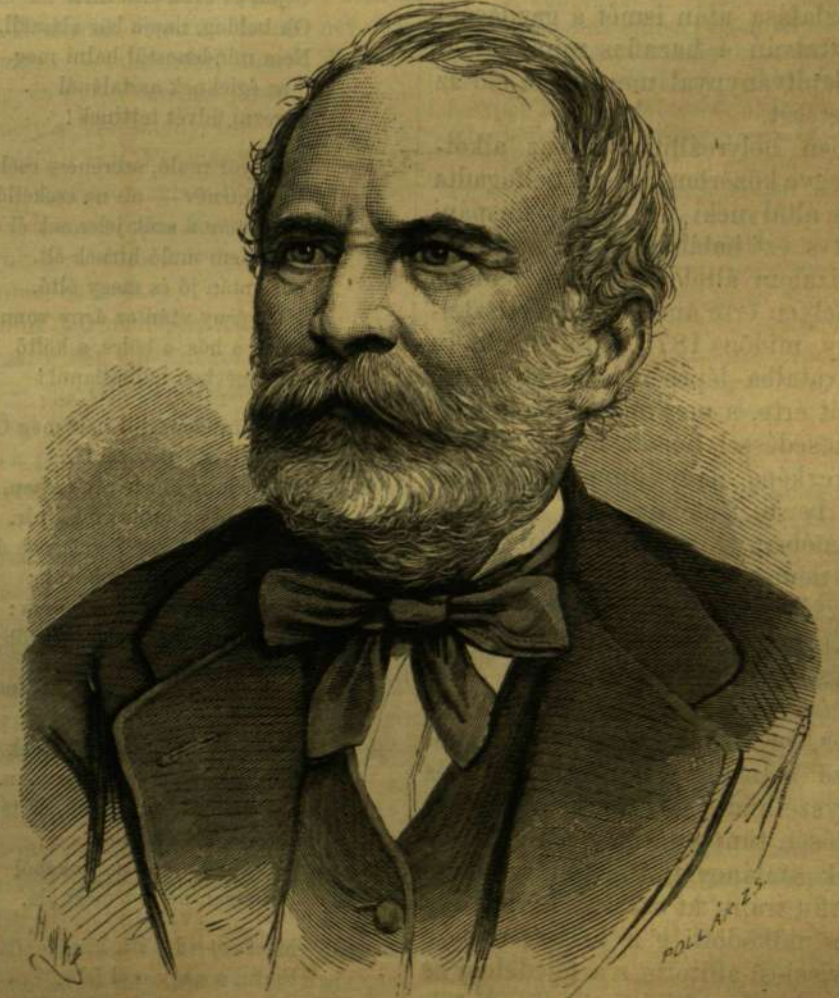
Návay Tamás 1815. december 30-án született Csanádmegyében, Föl-Deákon, előkelő nemes családból. Atyja György, anyja a csongrádmegyei Kárász család leánya, kiknek műveltsége a gyermek nevelésének is korán a legjobb irányt adta. Elemi oktatását s gimnáziumi képzését alapjait is a szülői háznál nyerte, hol az akkor föl-deáki plébános, most makói prépost Bódy Antal volt tanítója. Innen a hazafias kegyesrendiek szegedi főgimnáziumába lépett, honnan jogot tanulmányokra Pozsonyba ment. A jogot itt 1833-ban, tehát már 18 éves korában elvégez-

vén, ily fiatalon képesítve volt a megyei életben részt venni s a közpályára föllépni. Nyílt ész, megnyerő modor, hajlékony kedély, megnyerő külső, szónoki lehetőség: voltak azon külső s belső előnyök, melyek őt már első ifjuságától kezdve ki-tüntetették. A pártok, az 1832/6 országgyűlés első szakában már országgyűzerte sorakozván, az ifjú Návay a szabadelvű reform-párthoz csatlakozott s a kis, de lelkes Csanádmegyében is fölemelte annak zászlaját. Huszadik évét még be sem töltötte, midőn (1835. júliusban) a megyénél tiszteletbeli aljegyzővé s egy év múlva (1836. szeptember 12-én) tiszteletbeli főjegyzővé neveztetett ki, egyszersmind megyei táblabíróvá is megválasztatván. Ettől kezdve mind több-több tér és alkalom nyílt tehet-

ségeinek és tevékenységének. 1837-ben a marosi töltések emelése és Makó városának az árviztől megóvására alakult bizottságban ő vitte az intéző szerepet. 1838-ban a katonaságra ügyelő bizottság feje volt.

Összehivatván az 1839-iki országgyűlés, közakarattal őt, az alig 24 éves ifjut - választotta egyik követévé Csanádmegyét; ez országgyűlésen, hol a szabadelvű pártnak Deák Ferencz volt elismert vezére, ő is e párt elvű és munkás tagjai közé tartozott; s az 1840-ben befejezett országgyűlés végével megyéjébe visszatérvén, ott az ellenzék elismert feje volt már.

Az 1842-ik évi megyei tisztújítás alkalmával másod-alispánná választatván meg, ezzel a megyei törvénykezés élére állitta-

NÁVAY TAMÁS. (ELLINGER FÉNYKÉPE UTÁN.)

Május hó 20-án nyílik meg
a kies és vadregényes, climaticus gyógyhely és vizgyógyintézet
Tátra-Füred (Schmecks),
egy órányira a kassa-oderbergi vasut «Poprád-Felka» állomásától a központi Kárpátokban 3000 lábnyi magasságban a tenger színe fölött, 58 fenyves erdők közepén vizgyógyintézettel, meleg ásvány- és törpefenyű-fürdőkkel, szénsavdús, vastartalmu gyógyforrással, továbbá alkalmaztatik villaomozás, savó- és tej- gyógymód, belégzés és svéd gyógytornászát.
Az orvosi teendőket **Dr. Jármai László** fúrdőorvos vezeti.
TÁTRA-FÜRED nemcsak mint kiváló gyógyhely, hanem mint kellemes nyári tartózkodási hely is a legajánlatosabb; vannak literjed-sétányai, számtalan kirándulási helyei, kávéháza, gyógyterme, könyvs-tára, stb.; tartatnak érdekes kirándulások a Kárpátok vadregényes vidékeire, nagy vadászatok, pisztránghalászatok stb., kitűnő konyhá-ról és jó zenekarról gondoskodva van; a lakások kényelemmel vannak berendezve; posta és távírda állomás helyben van; a közlekedés Poprádról és vissza gyorscsokik által történik.
Minden nagyobb vasúti állomáson 33 1/2 % árleengedés mellett térki menetjegyek adatnak ki.
Lakások előre megrendelhetők és minden tekintetben szívesen szolgálnak felvilágosítással s küld kívánatra fúrdőleírásat
a fúrdőigazgatóság.

GEITNER ÉS RAUSCH
SZIVATTYÚ-GYÁR
Budapesten, váci-körút 21 (57) az Ipar-udvarban
a legújabbakban s jutányosan szállít.
nemkülönböztetve mindenféle díjtétel és árak letétele mellett
KÖLCSÖNÖZ
VIZMENTESÍTŐ SZIVATTYÚKAT
ARVIZEK ÉS VIZARADÁSOK ESETÉRE,
továbbá elvállalja legszilárdabb szerelését és felállítását mindennemű
HÁZI, UDVARI ÉS GAZDASÁGI KÜTAKNAK,
BÁNYA-, AKNA- ÉS GYÁRI SZIVATTYÚKNAK,
MÉLY KÜTAKNAK
GÉP-, JÁRGÁNY- VAGY SÜLYKEREK-HAJTÁSRA.
FÜRDŐK, ÜRSZÉKEK ÉS VIZELDÉK
ZUHANYOK ÉS SZÓKÓKUTAK.
ÉPÍTŐ-, GANEJLE- ÉS KÖRFORGÓ- (Centrifugal) SZIVATTYÚK.
TŰZI, KERTI STB. FECSKENDŐK.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

ARANY JÁNOS
BALLADÁI.
Fejtgegeti
GREGUSS ÁGOST.
Ára füzve 2 frt. — Diszkötésben 2 frt 50 kr.